

ภูมิปัญญาท้องถิ่น “หวดนั่งข้าวเหนียว”

โดย

นายกิตติพันธุ์ มีไกรราช
รหัสนักศึกษา 6080110025 Sec.1 เลขที่ 25

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู รุ่นที่ 4
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อหัวข้อภูมิปัญญา สถานที่		
ข้อมูลเจ้าของภูมิปัญญา นาย กิตติพันธุ์ มีไกรราช		
ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	นาย สุภาพ ดินานพ	
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 140 หมู่ 3 บ้านบุอันโนง ตำบลปราสาททะนง อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ 32140	
อาชีพ	เกษตรกร อายุการศึกษาภูมิปัญญา 61 ปี	
ชื่อภูมิปัญญา หวดนึ่งข้าวเหนียว		
ประวัติข้อมูลภูมิปัญญา		
<p>เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น หวดนึ่งข้าวเหนียวคุณตา สุภาพ ดินานพ มีอาชีพทำนา ทำสวน ซึ่งคุณตาได้เรียนรู้การทำหวดนึ่งข้าวเหนียวนี้มาจากปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้อง ซึ่งคุณตาจะจำทำตอนที่ว่างจากการทำนาและทำสวน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และทำเพื่อไว้ใช้ในครัวเรือน และนำไปจำหน่ายเพื่อหารายได้เสริมค และที่สำคัญคุณตาบอกว่า จะทำต่อไปเพราะเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมาเป็นรุ่นๆ</p>		
กำหนดความรู้/แสวงหาความรู้ (ภายใน/ภายนอก)		
<p>การทำ หวดนึ่งข้าวเหนียว คุณตามีการเรียนรู้การทำมาจาก จากปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้อง สืบทอดกันเป็นรุ่นสู่รุ่น เป็นความรู้ที่สอนกันในครอบครัว ผ่านการปฏิบัติและการลงมือทำ ไม่มีการจดบันทึก แต่เป็นการทำให้อยู่และทำตามกันมาเรื่อยๆกลายมาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทุกคนต้องช่วยกันรักษาและอนุรักษ์ไว้ต่อไป</p>		
การสร้างความรู้ (ขั้นตอน/วิธีการการสร้างภูมิปัญญา)		
<div style="text-align: center;"> <h3 style="color: #007bff;">ขั้นตอนการทำหวดนึ่งข้าวเหนียว</h3> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> </div> <div style="width: 50%;"> <p>1. นำไม้ไผ่มาเลื่อยตัดปล้องออกให้ได้ขนาดยาวตามต้องการ ยาว 35 ซม. เป็นหวดขนาดใหญ่ ยาว 30 ซม. เป็นหวดขนาดเล็ก</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-top: 20px;"> <div style="width: 45%;"> </div> <div style="width: 50%;"> <p>2. จากนั้นผ่าไม้ไผ่ออกเป็นซีก ๆ ขนาดประมาณ 2- 3 ซม. แล้วเหลาซีกไม้ไผ่เพื่อลบคมของซีกไม้ตรงกลางออก แล้วเหลาหัวท้ายของซีกไม้ให้เรียวลง นำซีกไม้ที่ได้มาจักตอกเป็นเส้นๆ</p> </div> </div>		

3. แล้วนำเส้นตอกไปเข้าเครื่องรีดตอกเพื่อให้ตอกเรียบ เสร็จแล้ว นำตอกที่รีดเรียบแล้วมาสานให้ได้ความยาวประมาณ 50 ซม.(3 คืบ)

4. นำมาสานเพื่อขึ้นรูปที่เรียกว่า การไป จนได้รูปร่างตามต้องการ

5. จากนั้นนำหวดที่สานแล้ว จำนวน 2 ชิ้น มาสวมประกบเป็นชิ้นเดียวกัน ใช้เชือกมัด (ทก) ให้แน่นเป็นเนื้อเดียวกัน นำไปเข้าขอบปาก และขอบกัน โดยใช้ไม้ไผ่ติดเปลือกมาเหลาให้อ่อนจนดัดโค้งได้มาทำขอบ ทั้งขอบในและขอบนอก

6. จากนั้น ตัดแต่งหวดโดยใช้กรรไกรตัดให้เรียบเสมอกันใส่ไม้ไผ่สาน มารองกันหวดก่อนใส่ขอบกันด้านนอก เย็บปากและกันหวดด้วยด้ายให้แน่นหนา

7. เสร็จเรียบร้อยแล้วพร้อมนำไปใช้งาน

การจัดเก็บและการค้นคืนความรู้ (การจดจำ/เอกสาร/ฐานข้อมูล)

การจัดเก็บความรู้ได้มาจากการจำและการลงมือทำเป็นการปฏิบัติจริงและสอนกันต่อกันมาเป็นรุ่นต่อรุ่น

การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (ซึมซับไว้กับตนเอง หรือ เผยความรู้ให้แก่องค์กร)

การนำความรู้และภูมิปัญญา การทำหวดหนึ่งข้าวเหนียวนี้ คุณตาสุภาพ ยินดีมากที่คนรุ่นใหม่ปัจจุบันมีความสนใจและได้ไปศึกษาค้นคว้าภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ คุณตาอยากให้คุณหลานรุ่นใหม่ได้รู้ที่มาและขั้นตอนการทำหวดหนึ่งข้าวเหนียว วัสดุอุปกรณ์ และสามารถนำผลิตภัณฑ์มาประกอบอาหารได้จริง เป็นการใช้เวลาว่าง

ให้เกิดประโยชน์และยังเป็นการฝึกงานฝีมือ นอกจากเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตประจำวันของชาวบ้านแล้วยังสามารถทำให้มีรายได้เพิ่มภายในครอบครัวอีกด้วย คุณตาอยากให้คุณหลานช่วยเผยแพร่และอนุรักษ์ภูมิปัญญานี้ต่อไปเพื่อให้ลูกหลานได้เห็น ได้รู้จักและรู้ที่มาความเป็นมาของภูมิปัญญาไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการสาน หวดนึ่งข้าวเหนียว

- ✚ ช่วยกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ✚ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ✚ สามารถสร้างรายได้

พิกัด (สถานที่)

บ้านเลขที่ 140 หมู่ 3 บ้านบุอันโนง ตำบลปราสาททะนง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ 32140

ข้อมูลผู้ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2560

ชื่อผู้ศึกษา	นายกิตติพันธุ์ มีไกรราช	
หลักสูตร	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต) รุ่น 4	
รายวิชา	ความเป็นครู (800 5201)	
เน้นศึกษา	ครูกับการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น	
คณะ	ศึกษาศาสตร์	
สถานที่ศึกษา	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย	
อาจารย์ผู้สอน		
1	รองศาสตราจารย์ สำเร็จ คำโฆง (ครูภูมิปัญญาไทย, ศิลปินมรดกอีสาน)	
2	อาจารย์ ดร.พา อักษรเสื่อ	
3	อาจารย์ ดร.ธีรภัทร โคตรบรรเทา	
4	อาจารย์ สุชาดา ตดาวัลย์	
5	อาจารย์ อัจฉริยะ วงษ์คำขาว	
6	อาจารย์ บุญจันทร์ เพชรเมืองเลย	